

קובץ

הערות וביאורים

בלקו"ש, בשיחות, בנגלה ובחסידות

חג הגאולה
ר"ב—ר"ג תמוז
שנת הששים

גליון מ"ב (שבט) 636

יוצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראַי עוועניו • ברוקלין, ניו יארק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושבע לבריאה

פ ת ח ד ב ר

היות שגליוננו הבא (ש"ל לקראת שבת פ' פינחס) היא גליון ה"ארבע מאות" (400) - מתכוננים אנו להוציא הגליון בפאר והדר, בכמות ובאיכות.

אי לזאת פונים אנו בזה בבקשה מקול"ע אל ידידינו התמימים ואנ"ש שיחיו, להגביר את ההשתתפות בהקובץ ע"י כתיבת הערות-הארות, בכל המדורים, ובעיקר בהמדורים דתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א: שיחות, לקוטי-שיחות, מאמרים, ואגרות-קודש. שחיבה יתירה נודעת לו, לאור ההתליחות הרבה שלה זכות הערות שבקובץ ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדויות קודש, כנודע לכל.

כפליים הדברים אמורים בזמן האחרון (לפני ביאת משיח צדקנו) בה אנו זוכים לגילולים נעלים מתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א, והאחרון המאמר ד"ה ה' לי בעוזרי מל"ב תמוז ה'תש"ז, שזכינו שכ"ק אדמו"ר שליט"א הגיה המאמר לכבוד חג הגאולה ל"ב-ג' תמוז, ע"מ ללמדו. ובפרט שעתה זכינו להופעת סדרת האגרות-קודש, ולכבוד חג הגאולה זכינו בהופעת חלק השלישי דאגרות הקודש.

ועוד והוא העיקר: בכתיבת שאלות וביאורים בפירש"י עה"ת - שרואים אנו מוחשית איך שמדלי שבוע זכות הערות אלו לעלות על שולחן מלכים בעת ההתוועדויות הקדושות.

*

דרך אגב: כבר כמה וכמה פעמים שמענו מכ"ק אדמו"ר שליט"א בנוגע לכתיבת שאלות בפירש"י עה"ת, על המנהג שנתרגל לכתוב רק שאלות, ואח"כ הולכים לישון... שלא זו היא הכוונה. אלא הכוונה היא להתייגע ולמצוא תירוצים על השאלות - (מתאים לכללי כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירש"י עה"ת). המציאות לדאבוננו הרב לא נשתנה, ועדיין מורגל המנהג לכתוב השאלות, והתירוצים משאירים להמערכת... כמובן (כפי שמענו מכ"ק אדמו"ר שליט"א) שעיקר הכוונה בהצעה להציע שאלות בפירש"י עה"ת, היא (גם) שבמשך הזמן יתרגלו לבד ללמוד הפירושי רש"י כפי שזכינו וכ"ק אדמו"ר שליט"א לימדנו... מקוים אנו שמהיום והלאה ישתנה המצב.

ב"ה, תמוז, חג הגאולה, שנת הששים, ה'תשמ"ז.

תוכן הענינים

שיחות

- ה. שנים שנה לגאולת ל"ב-ל"ג תמוז - בלטול בששים.....ה.
ה. הקטורת דחמשים ומאתלים אלש.....ה.
ז. חלק אדם בדבר שאין בו שו"פ.....ז.
פסק הרמב"ם שראובן שנאסרה עליו הנלית שמעון מותר
לרפאותו.....ח.
ח. ה"בחירה" שיש לב"נ בקיום המצוות שמובנות בשכל.....ט.

לקוטי שיחות

- יא. מקור לזה ש"עדה" היא "עשרה".....יא.
יא. תכלית העבודה דדור המדבר.....יא.

חסידות

- חוקים שנתפרשו ב"פנימיות" התורה נקראות "חוקים" מפני
אי הסברתם ב"נגלה" דתורה.....לג.
לג. מדת הנצחון בזה"ג.....לג.

פשוטו של מקרא

בפרושל רש"י על הפסוק:

- כב, ג.....סו.
שם.....סו.
כב, ה.....סז.
שם.....סז.
כב, ח.....לז.

חל	שם
יט	כב, י
יט	כב, יב
כא	שם
כא	כב, יח
כב	כב, כד
כב	כב, לה
כג	כג, טז
כד	כג, י
כד	כג, יח
כד	כג, כא
כה	שם
כה	שם
כו	כג, כב
כז	כד, ג
כז	כד, ה
כח	כד, ו
כט	כה, ו
כט	שם

רשומת בילאורי כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירש"י דפ' פלנחס. ל.

פרקי אבות

לב	פרק ו, מ"ח
לג	שם
לג	פרק ו, מ"י

רמב"ם

הלכות בכורות פל"א ה"ג

שונות

רשומת הנליגוננים שלימד כ"ק אדמו"ר שליט"א ובלארם.... לו
 הערות בתרגום האנגלי של התניא (גליון)..... לז
 סה"מ הקצרים (גליון)..... מ

ש י ח ו ת

א. בהמדובר בהתוועדות דחג הגאולה ל"ב תמוז אודות ביטול בששים, דזה שייך גם בשנים, כי כל השנים מצטרפים זה עם זה במילא יש כאן ששים בתערובות.

יש להעיר דמצינו כעין זה הדין ד"רוב" בנוגע לזמן, במג"א סי' שד"מ, דאיתא שם דההולך במדבר ואינו יודע מתו הוא שבת אסור לו לעשות מלאכה כלל וכו', והקשה במגן אברהם למה לא נזיל בתר רוב, ורוב ימים הם חול? ותירץ דזה מקרי קבוע, וקבוע לא בטל, ובחל' החתם סופר (השלם) שבת סט, ב, כתב דבירושלמי כלל גדול ה"א משמע דחולק ע"ז, וסבירא לוי' שעושה כל צרכו ואזיל בתר רובא, וצ"ל דסב"ל דנהי דשבת קבוע הוא, מ"מ כל יומא ויומא הו"ל פריש ממקום קביעתו, דכל יום פרוש מימים העתידיים לבוא, עיל"ש. ועי' תוס' עירובין לט, ב, דאזלינן בתר רוב שנים שאינן מעוברות, ועי' גם בס' דעת תורה או"ח שם דשקו"ט בענין זה, נמצא מזה עכ"פ דמצינו להלכה הענין ד"רוב" בנוגע לזמן.

מיהו שם מדובר דמיעוט זמן יתבטל ברוב זמן, ובהשיחה מדובר אודות הצטרפות ששים שנה דהוה כמו "ששים" ובמילא כל הענינים שהם נגד זה בטלים.

ובענין ששים שנה, יש להעיר גם מהך דכתובות כ, ב, דעת ר"מ דעד שיתין שנין מידכר עיל"ש, אבל הגמ' מסלים שם דמילתא דרמי עליה מידכר אפילו טפי, עיל"ש.

הרב יוסף גאנזבורג

- תושב השכונה -

ב. בשיחת ש"פ קורח (אדר"ח תמוז) נתבאר בנוגע להבאת הקטורת ע"י החמשים ומאתלים איש דכיון שהביאו זה עפ"י הציורוי, לכן באמת שייך ע"ז דין קטורת, וכדמוכח גם ממה שפירשי' על מה שכתוב "כי קדשו" שהמחתות נעשו קדוש בקדושת כלי שרת, נמצא דה"ל בזה דין קטורת, ולכן ה"ל הו"א שה' יפן אל מנחתם, מצד גוף הקטורת, כיון שהכחינה

בכהונת אהרן יוודע אח"כ ע"י השריפה וכו' ולכן הוצרך משה תפלה מיוחדת אל תפן אל מנחתם, עיל"ש בארוכה יותר (הנחה בלה"ק סכ"ו-כ"ז).

ויש להעיר שהרמב"ן (יז, ב) הביא מ"ש רש"י דנעשו כלי שרת ע"י עצם העבודה וחולק עליו ומקשה על רש"י: "ולא ידעתי טעם לאיסור הזה שהרי קטורת זרה הקריבו וזר שעשה כלי שרת להקריב בחוץ באיסור אינו מקודש" ומפרש הטעם ד"קדשו" באופן אחר לא משום העבודה אלא שהקב"ה הקדישו בכדי שיהי' לאות לבני ישראל.

ולפי השיחה מתורץ היטב קושיית הרמב"ן על רש"י, דשאני הכא שעשו כן מפני הציווי, ובמילא היל' לזה דין קטורת, וכן כתב בפשיטות בס' משך חכמה (יז, ב) וז"ל: ואת האש זרה הלאה כי קדשו: פירוש דהם לקחו אש מעל המזבח, ואם כן המוריד גחלת מע"ג המזבח וכבה חייב, אך תמן כי לא אנתיק למצותה, אבל כאן הא אינתק למצותה, וכמו דאמר סוף טרף בקלפי (יומא מו, ב) אע"ג דאם זר יקח מחתה, ויוריד לתוכה גחלים ממזבח, ודאי דהוי לא אינתק למצותה, בכל זאת כאן כיון שעפ"י ציווי משה מהשיל"ת עשו, והמחנות נתקדשו ע"י עבודה בקטורת, הרי מיקרי אינתק למצותה כו' עכ"ל.

ועי' ג"כ בחידושי הגר"ז על התורה שכתב כעיל"ז, דהנה יש לעיין אם היל' לקטורת שהקטירו שם דין קטורת והקרבה. ונ"מ הוא דהנה איתא ביומא מ"ו המוריד גחלת מע"ג המזבח וכיבה חייב כו' אפי' תימא כרבא התם לא אינתיק למצותה הכא אינתיק למצותה עיל"ש, ומבואר דרק בגוונא שהורידו הגחלת למחתה או למנורה דאז אינתיקה למצוה אחרת פקע האיסור כיבוי מהגחלת, וכאן אם היל' לזה דין קטורת פקע איסור כיבוי מהגחלת שלקחו מע"ג המזבח להקטיר בה הקטורת, וגם נפק"מ אם נתקדשו המחנות להיות כלי שרת שאין מתקדשים אלא בעבודה, וגם נפק"מ אם זר חייב ע"ז דהוי עבודה.

וזהו בלאור פסוקים שה' אמר דהך קטורת היל' לה דין קטורת, וממילא את האש זרה הלאה דיכול לכבות האש דאינתק למצותה, כי קדשו וחל עליהו דין כלי שרת ולכן עשו אותם ריקועי פחים למזבח, וגם זכרון לבני ישראל למען אשר יקרב זר להקטיר קטורת דהוי עבודה וחייב עליה זר,

והיינו דע"י הציווי שנצטוו להקריב הקטורת הוה עלה תורת עבודה וקטורת, ומשום הכי נאמר בהך הקטרה כל דיני עבודה. (אלא דצ"ע דאם ע"י שנצטוו חל בזה דין עבודה, הרי לא הוו זרים דהרי להם נאמר שיקטירו את הקטורת, וגם דמבואר דהיתה עבודה כשרה דהרי ע"י העבודה נעשו הכלים כלי שרת, וע"כ שהיתה עבודה כהלכתה, ואיך שייך שיתחילו משום זרים, וצ"ע) עכ"ל. ונראה לומר בזה דהן אמת דבפועל היתה זה עבודה מצד הציווי, אבל מ"מ הי' כל הכוונה בזה בכדי להראות דבאמת אהרן הוא הוא הכהן ולא הם, נמצא דסו"ס יש כאן הענין דזרות דאין עבודה זו בשבילם אלא לאהרן. ועי' במנחת חינוך בקומץ מנחה מצוה מ' מה שהקשה על הרמב"ן הנ"ל, ובשו"ת חתם סופר או"ח סי' ל"ז, ובשו"ת אהל משה ח"א סי' נ'. ובס' הדרש והעיון פ' קרח מאמר קס"ז ומאמר קפ"ד.

*

ג. ב) במה שנתבאר בשיחה הנ"ל דמפ"י הב' של רש"י דחלקם בתמידי ציבור לא יקובל וכו' יש בזה דבר חידוש דאף בתמידי ציבור אכתתי יש כאן חלקו של היחיד, ולא עוד אלא אפי' הכא דחלקם הי' פחות משו"פ מ"מ נחשב שיש להם חלק בהדבר. (הנחה בלה"ק ס"כ).

יש להעיר בזה עפ"י שיטת רש"י עצמו בסוכה כז, ב, בד"ה כל האזרח, (לגבי ראויים כל ישראל לישב בסוכה אחת) דסב"ל שפחות משו"פ אינו נחשב שלו, עינ"ש. וא"כ לפי"ז לכאורה קשה דאין באמת אפי"ל, לפירש"י שיש לכאוי"א חלק פרטי בהתמיד כשאין בו שו"פ? ובאמת הרש"ש שם הקשה על רש"י מכל קרבנות ציבור שיש לכל ישראל חלק בהם (כמבואר בשקלים פ"א מ"ד) אף שאין לכ"א בהם שוה פרוטה.

ועי' בקובץ שערי תורה (ח"א סי' קכ"ו אות ב') דדוקא בסוכה שכל איש ואיש חייב במצוות סוכה לעצמו והמצוה רמיא על כל איש בפ"ע, ואם אין בו שו"פ אין שלך בה שלך, ושפיר כתב רש"י דאם אין שו"פ לכל אחד ואחד אין שייך שלך, אבל גבי קרבן ציבור דעל כל אחד מישראל לא רמיא מצוה פרטית, אלא רמיא מצוה אחת על כלל ישראל, והתורה אמרה שכל ישראל ביחד יגרמו שתעשה המצוה, ובאם המצוה עצמה יש בה דין ממון לא צריך להיות שהי' לכל אחד דין ממון, דכל יחיד אינו מחוייב אלא להשלים המצוה,

וע"ל כולם ביחד נגמר המצוה עיל"ש, ולכאורה לפי"ז יש לחלק ג"כ בעניננו דאף שאין לו בו שו"פ מ"מ יש לו חלק בו ועיל"ז מתכפר לו.

ועל עוד בשערי תורה שם סי' ל"ט אות א' דשאני קרבן ציבור דלב בל"ד מתנה עליהם שיהי' כל ישראל חלק בו, ואינו דומה לסוכה, וא"כ עד"ז ל"ל בעניננו לגבי אלו, דאף שלא הי' בהן שוה פרוטה, מיהו לב בל"ד מתנה עליהם שיש להם חלק בו ולכן שיך לומר חלקם לא ישרף. ועל לקו"ש חלק כ"ד ע' 211 וע' 213 ובהערה 51.

עוד אפשר לומר עפ"י מה שהקשה המנ"ח (מצוה שכ"ה אות ט') דאיך סב"ל לרש"י דפחות משו"פ אינו נחשב לשלו, שהרי ודאי שאסור לגזול ממנו גם פחות משו"פ ויש לו בעלים, א"כ למה אינו נחשב לשלו, ותירץ בזה בשו"ת כלי שרת סי' כ"ה (מובא באוצר מפרשי התלמוד סוכה שם) ועד"ז כתב בשפת אמת שם, דאף דפחות משו"פ נחשב שלו לענין גזל ושאר דברים, מ"מ לגבי סוכה אינו נחשב "לך", כי במקום שכתוב "לך" צריך דין ממון, וזה חסר בפחות משו"פ עיל"ש. ולפי"ז א"ש גם לגבי תמיד דאף דאין בו שו"פ מ"מ אכתי יש לו חלק שם דהוה שלו.

ובכללות ענין זה אם בקרבן ציבור נפקע זכות דיחיד וכו' ראה גם בס' חידושי הג"ר מנחם זעמבא הל"ד סי' ל"ח בארוכה.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי

- ר"מ בישיבה -

ד. בהתוועדות דש"פ במדבר התעכב כ"ק אדמו"ר שליט"א על דברי הרמב"ם הל' נדרים פ"ו ה"ח בראובן שנאסרה עליו הנלית שמעון שפסק הרמב"ם "ומותר לו לרפאותו בידו שזו מצוה היא", ושאל כ"ק אד"ש ממחז"ל אסיא דמגן במגן מגן שוה הלינו שצריך ליטול שכר וא"כ הרי נהנה השכר, ועכ"פ הו"ל להרמב"ם לחלק כמו שחילק בבקור חולים (בתחילת הלכה הנ"ל) בין מקום שנוטלים שכר כו'.

וראיתי בגליוני הש"ס להר"י ענגל לברכות ס, א, ששקו"ט בענין זה, והנני מעתיק דבריו לתועלת הרבים:

שם דתנא דבי ר' ישמעאל ורפא לרפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, נ"ב אם הרופא רשאי ליטול שכר על טרחו דהא מצוה קעבד ואסור ליטול שכר על המצוה ע' בזה בתוספת הרא"ש כאן ועמ"ש על הגליון סנהדרין ע"ג א' וע' ב"ק פ"ה א' אסיא דמגן במגן מגן שוה ומשמע דצריך דווקא ליטול שכר, וע' נדרים מ"א ב' דבמודד הנאה מחבירו לא ירפאהו בשכר דנהנה בקבלת השכר ע"ש ואמאי הא שכר טורח רפואתו הוא נוטל וה"ל כמוכר לו חפץ ונוטל דמיו דרשאי בזבינא חריפא דהוי הנאת לוקח כמבואר שם ל"א א' וכ"ש רפואה דהוי הנאת המתרפא ועל כרחך דעכ"פ בלא התנה אין לו שכר דמצוה קעבד וע"כ תו לא דמי למקח ודו"ק וע"ש ל"ט א' דאסור ליטול שכר על הביקור אע"ג דגם הביקור הוא רפואה כמבואר שם ל"ט ב' ודף מ' ע"א, וע' עוד בריטב"א שעל הר"י נדרים [י"ז א' מדפי הר"י] ד"ה ומרפאהו ריפוי נפשות דאין לרופא ליטול אלא שכר בטילה ואי לא יהיב לי' חברי' שכר בטילה חייב לרפאותו בחנם להציל נפשו ע"ש, וע' עוד שו"ת חוט המשולש טור ג' סי' כ' דמותר ליקח שכר רפואה אע"ג דמצוה היא הואיל והוא מצוה דרמיא אכולי' עלמא ולא אדידי' בפרט ויכול לומר ירפאך אחר וע"כ מה שהוא בא לרפאותו רשאי ליטול שכר מזה וה"מ כשהתנה אבל בלא התנה אין לו אלא שכר בטילה אבל לא שכר המעשה כיון דסוף סוף מצוה היא ואסור ליטול שכר ולא מהני סברא דכיון דרמי' אכולי' עלמא כו' רק לענין שיכול להתנות על השכר אבל לא בלא התנה עש"ה וע' טוש"ע יו"ד סי' של"ו עש"ה כל הסי', וע"ע שו"ת תשב"ץ ח"ג סי' ל"ג עש"ה.

הת' צבלי הירש גאלדבערג

- תושב השכונה -

ה. בהתוועדות דחגה"ש ש.ז. והתוועדויות שלאח"ז נתבאר שבחיובים דבני נח ישנם ב' סוגים: א) מצוות שנצטוו בני

נח. ב) חיובים מפני הכרע הדעת.

ונת' דמצות כיבוד אב למשל, אינו בכלל מצוות שנצטוו בני נח, ואעפ"כ מצינו שחם נענש על ביזוי אביו. וטעם הדבר מכיון שהאיסור דבזוי אב נלמד אפילו מהטבע ד"עוף השמים" וכו' ובמילא גם בני נח אסורים לבזות אב, אף שאין זה בגדר מצוה.

וצלה"ב: הרמב"ם מבאר בהל' תשובה דענין שכר ועונש שיין רק אם יש לאדם בחירה חפשית מה לעשות. והנה, אע"פ שמבואר בכו"כ מקומות (לקו"ת פ' אמור, ד"ה כבוד מלכותך תר"ס) שלאומות העולם אין בחירה, אבל בנוגע לז' מצוות שלהם י"ל שיש להם בחירה, כמבאר כ"ק אד"ש בלקו"ש חט"ז ע' 574. אבל מובן דבנוגע שאר ענינים, אף אלו שיש לקיימם מצד הכרע הדעת, אין לגוי בחירה בענין זה, א"כ איך אפשר להענישו ע"ז (כגון חם בענין ביזוי אביו)? (*).

ונראה דביאור הנא' בהתוועדות קאי לפי ביאור באופן הא' שמביא שם בלקו"ש - שכר ועונש בנידון שלהם אינו אלא שם המושאל משכר ועונש דישראל, אבל אמיתתם הוא באופן דסיבה ומסובב. וע"ד תינוק קטן התוחב אצבעו במים רותחים. (וצע"ק מרמב"ם תשובה ספ"ה).

הרב מיכאל לוזניק

- שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א -

מיאמל פלארידא

*****

(* לפי מה שנתבאר דאף אם אין בהם ציווי מפורש מ"מ רצון ה' שיקיימם, י"ל דעפ"ז גם דברים אלו הם כמו ציווי כיון דרצון ה' הוא שיקיימם, ובמילא אפ"ל דגם בענינים אלו יש להם בחירה.

המערכת

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

ו. בלקו"ש פ' שלח ש.ז. מציינן לכמה מקומות שלומדים שעדה שלימה היא עשרה אנשים.

ויש להוסיף עוד מקור מהמאירי לברכות כא, ב (וכן בס' האשכול) שמציינן להפסוק "במקהלות ברכו אלקים ה' ממקור ישראל" (תהילים סח, כז) ואין קהל פחות מעשרה (עי' גם רש"י כתובות ז, ב ד"ה במקהילות).

*

ז. בשליחה הנ"ל מבאר הטעם מדוע אנשי דור המדבר לא נכנסו לארץ ישראל ורצו להשאר במדבר, וביאר שהעבודה שהיא בדרגא "עושה האמת מפני שהוא אמת" היא הדרגא הכלי נעלית שיש, וזהו ע"י שיכנסו לא"י.

והנה בסוף סעי' ט מבאר שהעבודה ד"עושה האמת מפני שהיא אמת" הוא עבודה שמורה על בליטול האדם לגמרי לגבי הקב"ה. וכמ"ש הרמב"ם "ואין כל חכם זוכה לזה", אי"כ א"א לבוא בטענות נגד בני"י שלא רצו ליכנס לא"י, אבל בסוף סעי' י' מבאר שזה שאמרינן ד"אין כל חכם זוכה לזה" היינו מכח עצמו ועבודתו, אבל (פ"י ו) בכח ציווי השם יכול כאו"א להגיע לזה (*).

ואולי יש לומר עוד, ע"פ מה שנת' בלקו"ש חכ"ה פ' וישב סעי' ה' שמבאר דרגת הביטול שהגיע יוסף ע"י

*****

(* בפשטות ל"ל דהן אמת שכוונתם ורצונם היתה ככל החכמים והנביאים שנתאו כו' למצוא מרגוע וכו' אבל בנדו"ד כיון שהל' רצון וציווי ה' ליכנס לארץ והם לא רצו בזה היל' זה ענין של חסא, ובזה חלוקים הם משאר החכמים והנביאים.

ישיבה בבית סהר - "בשעת אבער מ'האט יוסף'ן אינגעזעצט בבית האסורים, וואס דאס האט בילי אים מגלה געווען א ביטול מוחלט צום אויבערשטן, ער איז בילי זיך געווארן כאין ואפס ממש - דעריבער איז אויך די הצלחה אלקית געקומען אין אן אופן פון "וואשר הוא עושה ה' מצליח" - א הצלחה וואס איז ניט בגדר איש, נאר מען זעט מעיקרא אז עס איז דורכאויס יד ה'. וראה בהערה 19, איך שזה ענין נעלה יותר מעבד פשוט המבואר בהמשך תרס"ו ד"ה ומקנה רב. ע"כ.

עכ"פ מובן שע"י ישיבה בבית סהר, מגיעים לביטול מוחלט, והרי בנ"י בהיותם במצרים. כאסירים נחשבו (ראה פרש"י על תהלים סח, ז ובפ' בא יג, ד).

א"כ מובן שדרגתם בביטול לה' הי' צריך לפעול בהם שירצו ליכנס לא"י (*).

אבל א"א לומר כן, כי מצבם בבית האסורים במצרים הי' שונה מזה של יוסף כמבואר בלקו"ש ח"ב פ' צו בסוף סעי' ה' - "כי היותם במצרים לא נחשב כ"בית האסורים" לחיבתם בקרבן תודה, כי לא היתה ישיבתם שם באופן של "יושב חושך וצלמות", אדרבא ישבו בארץ גושן "טוב ארץ מצרים" וכו' עי"ש בארוכה.

הרב מיכאל לוזניק
- שליח כ"ק אדמו"ר שליט"א -
מלאמל פלארידא

*****

(* ראה דברים ד, כ. דמצרים הי' ענין המזכך, וכפ"י שנת' בזה כמה פעמים בשיחות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א.

המערכת

ח ס י ד ו ת

ח. בקונטרס חג הגאולה - (ד"ה הוי' לי בעוזרלי גו' תש"ז - שזכינו וי"ל מוגה) הערה 27: ומה שהם חוקים - יש לומר, שלא נתפרש טעמם בנגלה דתורה. עכ"ל.

ויש להעיר שעפ"ז מתורץ קושלית הי"משכיל" שהובא בשיחת ש"פ חוקת תשמ"ה ס"ב (התוועדות ח"ד ע' 2405) וז"ל: ולא עוד, אלא גם כאשר מדובר אודות ענין של "חוקה", כמו: הציווי ד"פרה אדומה" שבפרשתנו, הרי בהיותו "משכיל" שלמד המשך **תעריב** - טוען הוא שאינו מבין מדוע נקרא ענין זה בשם "חוקה", בה בשעה שבנוגע לכל פרטי הענינים דמצוה זו [כמו: לקחת פרה אדומה דוקא, עץ ארז ואזוב כו', מים חלים, וכן מה שמטהרת את הטמאים ומטמאת את הטהורים] ישנו **בליאור והסבר שכלי** ובמילא, טוען הוא, גם **השכל מחייב** שאין כל אפשרות שענין זה יהי' באופן אחר, וזאת - לא רק בנוגע לשכל דנפש האלקית, אלא יכולים להסביר זאת גם בשכל האנושי, עד לשכל דנפש הבהמית! ע"כ.

ועצ"ע מכמה פרטים בחוקים שנתבארו גם בנגלה דתורה (ראה **לדוגמא** לקו"ש ח"ח ע' 125 ובהערות ובהנסמן שם).

הרב ישראל שמעון קלמנסאהן
- תושב השכונה -

ט. ידוע ומבואר בכ"מ דהעבודה בזה"ג צ"ל בדרך נצחון וקב"ע שלמע' מטו"ד. והכח לזה הוא ע"י האוצרות שמבזבזים מלמע' לצורך הנצחון. וענין הנצחון אינו כדי לשלול שלל ולבוז בז אלא לנצח את המנגד, שדוקא אם זו המטרה, ה"ה מבזבז האוצרות למע' ממדוה"ג, ולמע' מטו"ד, כמבואר בכ"מ.

והנה אף **שכאדם** ענין זה הוא למע' מטו"ד, מ"מ ע"פ המבואר דענין זה הוא דוקא באדם גדול (ובד"ה כי תצא רמ"ו ד"שייך דוקא באדם גדול שמרומם ומנושא מצ"ע, דוקא"י) וככל שיגדל, כן יגדל אצלו ענין הנצחון לנצח המנגד - מובן, שצריך בליאור מה השליכות דענין הנצחון

לאדם גדול (וכמשל הרגיל - במלך) דוקא.

ואולי יש לכאר (בפשטות) דהנה ענין המלוכה (וכמו"כ באדם גדול שאינו מלך אלא "שמרום ומנושא מצ"ע") היא להיות מלך על עם דוקא, עי"ז שיתבטלו אליו כל העם לגמרי, וברוב עם הדרת מלך, היינו שזה מוסיף תוקף במלוכה, והיות שענין עיקרי במלוכה הוא ביטול כל העם אל המלך (ובאדם גדול שאינו מלך, הרי ידוע מ"ש הרמב"ם שכל הנביאים צריכים להתבטל ל"אדם השלם") בלא מנגדים: אמר מלכא עקר טורא, מלך פורץ גדר ואין מוחין בידו. א"כ כשאחד אינו מקבל מלכותו של המלך ואפי' בדבר קטן, ה"ה מראה שענין המלוכה אינו בשלימות (ועכ"פ גורם שיהי' בהעלם) וע"ד מאן דמחוי במחוג קמי מלכא דאף שהוא דבר קטן (ובד"ה כי תצא הנ"ל: "והגם שרצון הזולת מצ"ע אינו תופס מקום אצלו כלל שאינו בערך גדולתם, ואין רצונו על אותו דבר כלל מ"מ מפני שאחד עומד כנגדו ומונע אותו מדבר הזה לעמוד כנגדו בנצחון גדול") הרי"ז היפך ענין המלוכה, ולפי"ז ענין המלוכה והנצחון היינו הך, שלכן כשאחד עומד נגדו, לעמוד כנגדו בנצחון גדול, להיות שזה נדרש מעצם ענין המלוכה דהיינו הך כנ"ל. נמצא דהאמיתית ושלימות ענין המלוכה היא שלא יהיו לו מנגדים כלל (ואולי מתבטא דוקא בזה שיש מנגדים ומנצחים וד"ל) ובשיחת י"ט כסלו ש.ז.: "ודידן נצח הולך וכובש כל פינה שבעולם", ועפ"ז מובן, דהיות ונצחון ומלוכה היינו הך הרי צריך להיות דכל פינה ופינה דוקא.

והנה כ"ז הוא במלך בו"ד, ועאכו"כ במלך מלכי המלכים (שורש ענין המלוכה למטה) ששם אי"ז רק חלק מענין המלוכה (שלמע' מטו"ד) אלא מצד אמיתית הדברים, מאחר שהוא בורא הכל הרי הוא מלך עליהם, ובעניננו: הנצחון דצד הקדושה על הקליפה, כמבואר בתניא, קדושה היינו ביטול לאלקות, וקליפה הוא מה שאינו בטל ומנגד, וזהו"ע הנצחון שכל המנגדים יתבטלו לרצון ממ"ה הקב"ה. והכח לעבודה זו נותן ע"י "פקידי החיל" - נשיא הדור, שהנשיא הוא הכל כנ"ל בארוכה (ראה בליקוט דפ' חוקת) וע"י העבודה פועלים הנצחון בעולם, עד לנצחון מלכא משיחא, ילחום מלחמת ה' וינצח.

הת' אלישיב קפלון

- תות"ל 770 -

פ ס ו ט ו ש ל מ ק ר א

י. בפירש"י ד"ה ויגר (כב, ג) לשון מורא כמו (איוב ל"ט) גורו לכם, עכ"ל.

וצריך להבין:

(א) מצינו הלשון של ויגר, שפירושו לשון מורא, כמה פעמים בחומש:

בפרשת דברים (א, יז): ...לא תגורו מפני איש וגו'.
ועיין שם בפירש"י.

ואפילו אם תמצא לומר שרש"י לא רצה להביא ראי' מפסוק זה, ששם יכולים לפרש כהד"א שמביא שם רש"י: לא תכניס דבריך מפני איש לשון איגר בקיץ.

הרי נאמר בפרשת עקב (ט, יט): כל יגרתי וגו'.

ולמה לא הביא רש"י ראי' מפסוק זה.

(ב) הפסוק שרש"י מביא לראי' הוא באיוב (יט).

והנה באיוב (ג, כד) כתיב: ...ואשר יגרתי זבא לי.

ולמה לא הביא רש"י ראי' מפסוק זה הכתוב **קודם**.

*

יא. בפירש"י ד"ה ויקץ מואב (שם): קצו בחליהם וכו', עכ"ל.

וצריך להבין:

למה העתיק רש"י תיבת: "מואב" מן הכתוב.

והשאלה הוא עוד יותר, שבד"ה (הקודם לזה) ויגר, לא העתיק רש"י תיבת: "מואב" הנאמר בכתוב.

ומובן בפשטות למה, כי אין רש"י מפרש תיבה זו.

הרב נו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

יב. בפרשתינו כ"ב, ה ברש"י ד"ה פתורה וז"ל כשולחני
הזה שהכל מריצין לו מעות כך כל המלכים מריצין לו
אגרותיהם ולפי פשוטו של מקרא כך שם המקום.

וצריך להבין:

למה מביא רש"י הפשוטו של מקרא באחרונה וממה נפשך
אם הפירוש של ולפי פשוטו הוי יותר פשוט היל' לו להביא
בראשונה ואם הפירוש של כשולחני הזה וכו' יותר פשוט היל'
לו להביא הפירוש של השולחני הזה וכו' וזה יהי' לפי
פשוטו ולא הפירוש השני (1).

הת' אליהו מיכל הלוי לאבקאווסקי
- תלמיד במתיבתא -

יג. פרשתינו פרק כ"ב פסוק ה' ארץ בני עמו ומפרש רש"י
של בלק. משם היה וזה היה מתנבא ואומר לו עתיד אתה
למלוך. וא"ת מפני מה השרה הקב"ה שכינתו על עכו"ם רשע
כדי שלא יהיה פתחון פה לאומות לומר אילו היו לנו
נביאים חזרנו למוטב העמיד להם נביאים והם פרצו גדר
העולם שבתחילה היו גדורים בעריות וזה נתן להם עצה
להפקיר עצמן לזנות, ע"כ.

*****

1) על' בגור. אריה דקשה לרש"י לפי פל' הפשוט מה
נוגע כאן שם המקום. אבל יש לעיין בזה אם זה תירוץ ע"פ
פשט"מ שמצינו כו"כ פעמים שם שהתורה מציין שם המקום
וכו'. ודו"ק.

ולכאורה צריך להבין במה מתורצת טענתם של אומות העולם הרי טענתם לכאורה במקומה עומדת.

דהרי רש"י בעצמו אומר שנביאיהם היה גוי רשע וא"כ מה הפלא שלא חזרו למוטב הרי היה רשע ואילו היה להבדיל נביא טוב כמו אצל היהודים אולי היו חוזרים למוטב? ועכ"פ לא כמו היהודים אבל עכ"פ מחסידי אומות העולם (מקיים ז' מצוות בני נח) אבל לא רשע? (2).

(ולהעיר מהרמב"ם בסיום הלכות שמיטה ויובל הנלמדים בימים אלו "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי עולם אשר נדבה רוחו . . להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו וכו'" ע"ש. אשר ישנם באי עולם שיכולים להבדל מכל הענינים לא טובים ולהגיע למדרגת ה' חלקו ונחלתו שיהי' גוי טוב ולאו דוקא רשע, והיו צריכים לבחור נביא טוב במדרגא זו ואילו כך אולי היו חוזרים למוטב).

הת' משה עזאגווי
- תות"ל 770 -

יד. בפירש"י ד"ה לינו פה הלילה (כב, ח): אין רוה"ק שורה עליו אלא בלילה וכן לכל נביאי עובדי כוכבים וכן לבן בחלום הלילה שנאמר ויאמר ה' אל לבן הארמי בחלום הלילה, וכו', עכ"ל.

וצריך להבין:

(א) למה לא פירש"י זה בפרשת ויצא בנוגע ללבן (3).

*****

(2) אולי י"ל שכשהשרה עליו שכינה, לא היה רשע.

(3) בדפוס ראשון ליכא כל הענין דלבן, וברש"י (שי"ל ע"י מוסד הרב קוק) מביא הפסוק ויבא אלקים וגו'.

(ב) הלשון ברש"י צריך עיון, שאומר: "וכן לבן בחלום הלילה שנאמר ויאמר ה' אל לבן ארמי בחלום הלילה", שהוא לכאורה כפל הלשון.

ולמה לא אמר רש"י בקיצור "וכן בלבן נאמר ויאמר ה' אל לבן הארמי בחלום הלילה", או בקיצור יותר "וכן בלבן נאמר בחלום הלילה".

(ג) מה שרש"י אומר: "שנאמר ויאמר ה' אל לבן הארמי בחלום הלילה", צריך עיון, שהרי אין פסוק כזה, דלשון הפסוק בפרשת ויצא (לא, כד) הוא: ויבא אלקים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו וגו'.

ואולי יש כאן איזה טעות הדפוס (4).

*

טו. בפירש"י ד"ה כאשר ידבר ה' אלי (כב, ח): אם ימליכני ללכת עם בני אדם כמותכם אלך עמכם שמה אין כבודו לתתי להלוך אלא עם שרים גדולים מכם, עכ"ל.

ובד"ה להלך עמכם (כב, יג): אלא עם שרים גדולים מכם למדנו שרוחו גבוהה ולא רצה לגלות שהוא ברשותו של מקום אלא בלשון גסות וכו', עכ"ל.

וצריך להבין: (5)

*****

(4) לכאורה משום דרק כאן קשה דלמה דחה אותם על מחר ולא פעל בזריזות.

(5) בד"ה הראשון אכתי אין הוכחה לזה דרוחו גבוהה דילמא באמת כן יאמר לו ה' אבל בד"ה השני שכבר רואים דה' אמר לו לא לילך סתם והוא אמר "עמכם" מופח דרוחו גבוהה.

למה לא אמר רש"י בד"ה הראשון: "למדנו שרוחו גבוהה ולא רצה לגלות שהוא ברשותו של מקום וכו'".

*

טז. בפירש"י ד"ה בלק בן צפור וגו' (כב, י): אע"פ שאיני חשוב בעיניך חשוב אני בעיני המלכים, עכ"ל.

עלין בשפ"ח, "דאל"כ מלך מואב ל"ל, וצריך להבין לפ"ז, למה העתיק רש"י התיבות "בלק בן צפור" מן הכתוב.

ולכאורה, תיבות אלו מובן למה נאמרו, שהרי הקב"ה שאל מבלעם: "מי האנשים האלה עמך". ומצד דרך ארץ ה' בלעם מוכרח לענות איזה מענה לשאלת הקב"ה. וענה: "בלק בן צפור".

ורק מזה שהוסיף: "מלך מואב", מפרש רש"י: "אע"פ שאיני חשוב בעיניך וכו'", וכפירוש השפתי חכמים.

ואם כן, למה לא העתיק רש"י תיבות: "מלך מואב" מן הכתוב (6).

הרב וו. ראזענבלום
- תושב השכונה -

יז. פרשתנו (כ"ב, ל"ב) כשרצה בלעם לקלל את ישראל אמר לו ה' לא תלך עמהם ומפרש רש"י, אמר לו אי"כ אקללם במקומי אמר לו לא תאור את העם, אמר לו אי"כ אברכם אמר לו אינם צריכים לברכותיך כי ברוך הוא משל אומרים לצרעה (ס"א לדבורה) לא מדובשין ולא מעוקצין, ע"כ.

*****

(6) עי' במשכיל לדוד שהי' צ"ל מלך מואב לבד אלא ודאי משום הכי אמר בלק בן צפור דהשתא איתר מלך מואב לדרשה, ע"כ.

המערכת

ולכאורה צריך להבין:

(א) מכיון שבלעם היה **שונא** את **ישראל** ולכן רצה לקללם הרי לאחר שה' אמר לו שלא יקללם אי"כ היה לו לשתוק ומדוע הלך **לקצה השני** - לברכם?

(ב) בהמשך המשל שאומרים לדבורה לא מדובשיך ולא מעוקציך ע"פ פשטות אומרים לה את זה דוקא כשהדבש בא ביחד ובתנאי שנותנים גם העוקץ אבל כשאין אחד תלוי בשני הרי בטח שירצו הדבש (בלי העוקץ). ומאחר שה' אמר לו לא תאור את העם אי"כ מדוע אמר לו שלא יברכם הרי זה רק ברכה ללא קללה דבש ללא עוקץ? ועל זה מפרש רש"י מאחר שהם ברוכים לכן **אינם צריכים לברכותיך**.

(ג) אבל מ"מ צריך ביאור אין הכי נמי שברוך הוא ולכן אינם צריכים לברכותיך אבל מ"מ מה **איכפת לנו שיברכם** הרי זה רק **ברכה** (וכנ"ל שצריך להבין המשל שאומרים לא זה ולא זה הרי זה רק דבש) ורש"י אינו מבאר כל זה.

ולכאורה אפשר לתרץ שאלה ג' שהבן חמש למקרא כבר למד בבראשית ויצא ל"א פ' כ"ד כשלבן רדף אחרי יעקב ורצה להזיקו אז בא ה' ללבן בחלום הלילה ואמר ללבן השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב ועד רע ומפרש רש"י כל טובתן של רשעים רעה היא אצל הצדיקים (יבמות ס"ג).

ואולי (7) עפ"ז אפשר לפרש כאן מאחר שהמדובר כאן הוא אצל עם ישראל שהם **טובים וברוך הוא ולכן אינם צריכים לברכותיך כי אצלם זה לא ברכה אלא גש בזה**

*****

(7) ראה בגור אריה שכן כתב וז"ל: כי כל ברכה של בלעם עם הברכה דבוק דברים שאינם של ברכה והם רעות והיינו דקאמר אומרים לדבורה לא מעוקצך כו' פ"ל כי עם הדבש דבוק קצת דבר רע וכו' עכ"ל.

(לגבי בנ"י) עוקץ וע"ז אומר לא מדובשיך ולא (כי יש בזה) מעוקצין.

ואולי עפ"ז אפשר לכאר בדרך אפשר עכ"פ שאלה הא' מה פתאום רצה לברכם אלא אפשר שברכת לבן הרשע לגבי בנ"י יש בזה עוקץ רעה היא אצל צדיקים (ואולי עבור זה רצה לברכם).

הת' משה עזאגווי
- תות"ל 770 -

חי. בפרק כ"ב פ"ב ד"ה לא תלך עמהם - "אמר לו אי"כ אקללם במקומי אמר לו לא תאור את העם. אי"ל אי"כ אברכם אי"ל אינם צריכים לברכותיך כי ברוך הוא משל אומרים לצרעה לא מדובשיך ולא מעוקצין".

וצ"ב מדוע רש"י אינו אומר בפשטות (כמו שכתב האבן עזרא) "הטעם כי לא תוכל לקלל אותו כי אני ברכתיו"?

ומדוע מביא רש"י משל ע"ז? (8)

הת' אליעזר צבי הכהן ווייספיש
- תות"ל 770 -

יט. עה"פ (כב, ל"ח) "ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי ה' מפרש"י בד"ה מלא ביתו כסף וזהב למדנו שנפשו רחבה ומחמד ממון אחרים וכו'".

ולכאורה מדוע מוכרח לפרש כך, דהלא מצינו בפרקי אבות דשבת זו פרק ו', ט דאמר רבי יוסי בן קסמא אם אתה

*****

(8) ראה רא"ם, שפ"ח, גו"א, ועוד.

נותן לי כל כסף וזהב וכו' שבעולם אינו דר אלא במקום תורה". וא"א לומר שדברי ר' יוסי הי' משום שחמד ממון (8*).

הרב מיכאל לוזניק
- מיאמי פלארידא -

כ. בפרק כ"ב פכ"ד ד"ה במשעול - "כתרגומו בשביל. וכן (מ"א, כ) אם ישפוק עפר שומרון לשעלים. עפר הנדבק בכפות הרגלים בהלוכו וכן (ישעי' מ') מי מדד בשעלו מים ברגליו ובהלוכו".

ואינו מובן מדוע רש"י אומר כתרגומו ומביא מהו התרגום ואח"כ מביא ע"ז ראי' מעוד ב' פסוקים וגם מסביר את ב' הפסוקים?

הת' אליעזר צבי הכהן ווייספיט
- תות"ל 770 -

כא. בפירש"י ד"ה לך עם האנשים (כב, לה): בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, עכ"ל.

ענין בשפתי חכמים וז"ל:

דאלי"כ כיון שאמר בלעם אשובה לי הי' לו לומר טוב וכו' עכ"ל.

*****

(8* שם אמר זה כלפי מ"ש טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף כמבואר שם מת"כ בהמשנה, אבל כאן הי' צריך לומר יותר מאשר אם יהרגו אותך כמ"ש הרא"ם וכו'. שו"ר שכן הקשה בס' משמרת הקודש על פירש"י ובס' באר בשדה, אלא דשם הקשה גם מדברי הנביא לירבעם (מלכים א' יג, ה) אם תתן לי חצי ביתך וגו' עיל"ש.

ואח"כ מעתיק רש"י עוד פעם התיבות: "לך עם האנשים", ומפרש: כי חלקך עמהם וסופך לאבד מן העולם, עכ"ל.

וצריך להבין:

מאחר שרש"י פירש בד"ה הראשון למה נאמרו תיבות אלו, מה נשאר עוד בלתי מובן, ומה מכריח רש"י לפרש מה שפירש בד"ה השני.

ונניח שיש לרש"י איזה הכרח לפרש מה שפירש, למה צריך להעתיק עוד פעם תיבות: "לך עם האנשים מן הכתוב".

ולא אמר דבר אחר או פירוש אחר, כרגיל בכמה מקומות (9).

*

כב. בפירש"י ד"ה וישם דבר בפיו (כג, טז): ומה היא השלימה הזאת ומה חסר המקרא באמרו שוב אל בלק אלא כשהי' שומע שאינו נרשה לקלל אמר מה אני חוזר וכו', עכ"ל.

וצריך להבין: גם בפסוק (כג, ה) כתיב: וישם ה' דבר בפי בלעם ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר. ולמה אין רש"י שואל שם: "ומה היא השלימה הזאת ומה חסר המקרא וכו'". (10).

הרב וו. ראזענבלום

- תושב השכונה -

*****

(9) בדפוס ראשון באמת ליתא קטע הב' ד"כ חלקך עמהם וכו'.

(10) ראה גו"א וש"ח מה שתירצו.

המערכת

כג. בפרק כ"ג פ"י "תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתו כמוהו".

ואינו מוכן מדוע רש"י לא מפרש מה היתה כוונת בלעם באומרו "ותהי אחריתו כמוהו"?

ועיין בת"י שפ"י "הלואי תהוי אחריתו כזעירא די בהון". (ועד"ז גם התרגום יונתן בן עוזיאל).

ובספורנו שפ"י "ובלבד שתהי אחריתו וצאצאי מעי כמו ישראל".

וברמב"ן שפ"י "ותהי אחריתו כמוהו כישראל אשר חלקם בחלים ואינו בני גהינום ואבדון וכו'".

הת' יוחנן גליק
- תות"ל 770 -

כד. בפרק כ"ג פ"ח ד"ה בנו צפור - "לשון מקרא הוא זה כמו (תהילים קד) חליתו יער (בראשית א') וחליתו ארץ, (תהילים קיד) למעינו מיס".

ואינו מוכן אם רש"י מביא שהוא לשון המקרא צריך ה"ל להביא ראי' מבראשית תחלה ומדוע מביא עוד שתי ראיות מתהילים?

*

כה. בפרק כ"ג פכ"א ד"ה לא הביט און וגו' - "כתרגומו. ד"א אחרי פשוטו הוא נדרש מדרש נאה", וממשיך רש"י לפרש את הפסוק עפ"י המדרש.

ואינו מוכן מדוע רש"י מביא שנדרש מדרש נאה ומה זה נוגע לפשט'מ?

הת' אליעזר צבי הכהן וויליספיש
- תות"ל 770 -

כו. ברש"י ד"ה לא הביט און ביעקב וגו' (כג, כא) כתרגומו, דבר אחר אחרי פשוטו הוא נדרש מדרש נאה לא הביט הקב"ה און שביעקב שכשהן עוברין על דבריו אינו מדקדק וכו'.

הנה במשכיל לדוד כתב דלפי' התרגום, הפי' לא הביט היינו דאי אפשר לי להביט און ביעקב לפי שאין בהם און, קשה דהל"ל "לא הבטתי", אי נמי הול"ל בקצרה: "אין און ביעקב ולא עמל בישראל", ולכן מביא רש"י פי' שני, אבל לפי' השני ג"כ קשה דמדסיים קרא ה' אלקיו עמו, מכלל דלא הביט דכתב ברישא לאו בהקב"ה מיירי, לכן הוצרך לשניהם עי"ש.

אבל לכאורה הקושיא על פי' ראשון של התרגום דהול"ל אין עמל וגו' או לא הבטתי הוא קושיא יותר גדולה מהקושיא על פי' השני, כי ל"ל דהסיפא דקרא מפרש הרישא דאפילו מכעיסין וממרים לפניו אינו זז מתוכן, כדפירש"י, וא"כ למה לא הביא רש"י פי' השני בתור פירוש ראשון, כיון דלפי' ראשון קשה יותר לשון הפסוק לכאו'?

הרב יוסף גאנזבורג
- תושב השכונה -

כז. בפירש"י ד"ה ותרועת מלך בו (כג, כא): לשון חבה ורעות כמו (שמוא' ב, טו) רעה דוד אוהב דוד (שופטים טו) ויתנה למרעהו. וכן תרגם אונקלוס ושכינת מלכהון ביניהון, עכ"ל.

וצריך להבין: (א) למה לא הביא רש"י ראי' מחומש שנאמר כמה פעמים לשון רעות, ומהם: (ב) למה לא הביא רש"י ראי' מחומש שנאמר כמה פעמים לשון רעות, ומהם:

בפרשת תולדות (כו, כו): ...ואחזת מרעהו וגו'. ועיין שם בפירש"י.

בפרשת יתרו (יח, ז): ...ולשאלו איש לרעהו וגו'.

בפרשת קדושים (יט, יח): ...ואהבת לרעך כמוך וגו'.

(ב) למה **מקדים** רש"י הראי' משמוא' ב', להראי' משופטים.

(ג) הראי' שרש"י מביא משופטים (טו) הוא מפסוק (ו):
והנה קודם לכן, כתיב שם באותו פרק בפסוק (ב):
...ואתה **למרעך** וגו'. ולמה לא הביא רש"י ראי' מפסוק זה,
וכן בסוף פרק (יד) כתיב: ותהי אשת שמשון **למרעהו** אשר
רעה לו.

ולמה לא הביא רש"י ראי' מפסוק זה.

(ד) מהו הפירוש ברש"י במה שאומר: "**וכן** תרגם
אונקלוס ושכינת מלכהון ביניהון".

הלא לכאורה אין זה "וכן", אלא פירוש אחר.

שרש"י פירש לשון חבה.

ואונקלוס פירש "ושכינת".

ואולי כוונת רש"י לומר שאונקלוס מפרש **האיך** מתבטה
החיבה, על ידי ששכינת מלכיהון ביניהון.

הרב וו. ראזענבלום

- תושב השכונה -

כח. בפרשתינו כג, כב ד"ה כתועפת ראם לו - "כתוקף רום
וגובה שלו וכן וכסף תועפות לשון מעוז המה, ואומר אני
שהוא לשון עוף יעופף, המעופף ברום וגובה ותוקף רב הוא
זה".

תועפת ראם - "עפילת גובה, ד"א תועפות ראם תוקף
ראמים ואמרו רבותינו אלו השדים". וא"מ לאחר שרש"י פל'
בד"ה הראשון מהו כתועפת ראם שהוא לשון עוף יעופף שעף

ובהערה 16 מוסיף - וזהו טעם הוספת רש"י "ואינן מעורבין" - שלכאורה תיבות אלו מיותרות - אלא שרוצה להדגיש בזה המעלה שבכל שבט ושבט שוכן בפ"ע, שזה מורה שהצניעות היא במעלה נפלאה, "ואינן מעורבין".

וכן מבואר בדברי רש"י שבלעם ראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה שלא יצליח לתוך אוהל חבירו, ע"כ.

ולפי כל הנ"ל צלה"ב סיפור המובא בסוף הפרשה - וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות וגו' ויצמד ישראל לבעל פעור וגו'.

דאיך אפשר שבאותו יום (או סמוך לזה עכ"פ) שנתעורר בלעם לברכם משום שהתפלא על גודל הזהירות בצניעות אצל בני"י, שילכו, לא א' או עשרה או מאה, אלא 200,000 (כ"ד אלף שמתו במגפה ו-176,000 שנהרגו ע"י דיני ישראל - ראה פירש"י פ"ח, ה') נפלו בחטאים הכי גרועים (ג"ע וע"ז)?! הלא בדורות שלא הקפידו כ"כ על ענין הצניעות כמו דור זה במדבר, לא מצינו שמספר כה גדול יעשו מה שאלו עשו?

וכמבאר הרמב"ם בהל' איסור בליאה בסופו - יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה, שאין מחשבת עריות מתגברת "אלא בלב פנוי מן חכמה", והרי ידוע שטעם ישיבת בני"י במדבר מ' שנה, היו כי רצו לעסוק בתורה יומם ולילה (ראה לקו"ש פ' שלח ש.ז.). ומובן ג"כ לכן חמש, דעם שלא צריך לעבוד לפרנסה ואין לו שום דאגות, הרי בפשטות לומד תורה כל הזמן, א"כ איך שייך שדור דיעה זו, יהפכו מיום א' לשני (או באותו יום ממש) מצדיקים נזהרים בהל' צניעות בתכלית לעובדי ע"ז וג"ע?

הרב מיכאל לוזניק
- מיאמי פלארידא -

לא. בפרשתינו (כד,ו) ד"ה כנחלים נטיו - "שנארכו ונמשכו לנטות למרחוק. ואמרו רבותינו מברכותיו של אותו רשע אנו למדים מה ה' בליבו לקללם כשאמר להשית אל המדבר פניו, וכשהפך המקום את פיו ברכם מעין אותם קללות שביקש לומר כו' "כדאיאת בחלק".

ואינו מוכן מה נוגעת דרשת חז"ל זו לדי"ה זה דוקא?
ומה זה נוגע לפשש"מ?

[ואם זה נוגע מדוע אינו מסלים את דרשת חז"ל אלא
אומה כו' כדאיתא בחלק?].

הת' יצחק שאנאוולטש
- תלמיד בישיבה -

לב. בפרק כ"ה, ו - כתיב - והנה איש מבני-ישראל בא
ויקרב אל אחיו את המדינית וגו'.

וצלה"ב מהו הטעם שאין הפסוק מפרש שמם של החוטאים?
ואם יש טעם מדוע אין הפסוק רוצה לפרש שמם. מדוע א"כ,
בפ' פנחס פ' יד (ושם איש וגו' זמרלי בן סלוא וגו' ושם
האשה וגו' כזבי בת צור) כן מפורש שמם?

והנה מפרש"י בד"ה ושם איש ישראל - במקום שלחם את
הצדיק לשבח יחס את הרשע לגנאי, אבל עדיין אינו מוכן,
מהו הצורך להביא את שני ענינים אלו ביחד, הרי אם בסוף
פ' בלק ה"י מזכיר את שמם בפירוש לא היו צריכים לכתוב
פסוקים יד-טו (כל פרטים המובאים בפסוק ט"ו וכפי
שמפרש"י חידוש פסוק זה) היו יכול להזכירם בפ' בלק
כמאמר המוסגר (כפי שמצינו כו"כ מקומות בתורה).

הרב מיכאל לוזניק
- מילאמי פלארידא -

לג. בפכ"ה פ"ו ד"ה והמה בוכים - "נתעלמה ממנו הלכה
(כל הבעל ארמית קנאין פוגעין בו) געו כולם בבכי".
בעגל עמד משה כנגד ס' רבוא שנא' ויטחן עד אשר דק וגו'
וכאן רפו ידיו. אלא כדלי שלבא פנחס ויטול את הראוי
לו".

וא"מ וכי אם נתעלמה ממנו הלכה צריך לבכות? ומדוע
לא פי' שכוונת הפסוק שהתפללו לה' (כאב"ע)? או כת"י בן

עוזיאל שפי' שקראו את שמע?

ועוד מה נוגע לפסוק זה שבעגל משה עמד כנגד ס' רבוא וכו' ? ושכל בכיותם היתה כדי שיבא פינחס ויטול את הראוי לו?

הת' אליעזר צבי הכהן ווייספיש
- תות"ל 770 -

רשימת בלאורז כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירש"י דפ' פינחס

נת' בהתוועדות	פרק ופסוק	ד"ה
(1) פינחס תשכ"ה	כה, לא	פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.
(2) פינחס תשל"ד	כו, א	ויהי אחרי המגפה וגו'.
פינחס תשל"ז	כו, לא	ובני קרח לא מתו.
מוש"פ פינחס תשל"ח (3)	כז, ב	לפני משה.
(4) פינחס תשכ"ח	כז, ג	והוא לא היל' וגו'.
(5) פינחס תשכ"ו	כז, ה	ויקרב משה את משפטן.
	כז, א ואילך	למה אין רש"י מפרש מדוע

לא - לייב-לייג תמוז ה'תשמ"ז -

פינחס תשמ"ה	משה צריך לאמר להקב"ה שילקוד איש גו'.	
פינחס תשלי"א (6)	צו את בני ישראל.	כח,ב
פינחס תשד"מ (7)	במועדו.	כח,ב
פינחס תשלי"ב	ריח ניחות.	כח,ח
פינחס תשלי"ב (8)	מלבד עולת שבת בשבתו.	כח,י
פינחס תשמ"ה (9)	פריס אילים כבשים.	כח,יט
פינחס תשמ"א	ומנחתם ונסכיהם לפריס.	כט,יח
פינחס תשמ"א (8)	ולכבשים.	שם
פינחס תשכ"ז	עצרת תהי' לכם.	כט,לה
פינחס תשכ"ז	פר אחד איל אחד.	כט,לו

ל,א ויאמר משה אל בני"י. פינחס תשכ"ה (10)
*****

(1 ח 170-160. 2 יח 326-333. 3 כג 182-189. 4 ח 171-181. 5 יג 93-98. 6 שם 99-104. 7 פינחס תשמ"ה. 8 כג 198-205. 9 ראה: ב 609. יג 93 הערה ראשונה. יח 318 הערה 4. שם 483. יח 334-341.

נערך ע"י הרב יוסף יצחק שגלוב
- תושב השכונה -

פ ר ק י א ב ו ת

לה. בפרקי אבות פרק ששי שאומרים (ולומדים) בשבת זה אלתא במשנה ח:

רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון בן יוחאי אומר: הנול, והכח, והעשר, והכבוד, והחכמה, והזקנה, והשיבה, והבנים, נאה לצדיקים ונאה לעולם, שנאמר: עטרת תפארת שיבה, בדרך צדקה תמצא. ואומר: תפארת בחורים כחם, והדר זקנים שיבה. ואומר: עטרת זקנים בני בנים, ותפארת בנים אבותם. ואומר: וחפרה הלכנה ובושה החמה, כל מלך ה' צבאות בהר ציון ובירושלים, ונגד זקניו כבוד. רבי שמעון בן מנסיא אומר: אלו שבע מדות שמנו חכמים לצדיקים, כלם נתקלמו ברבי ובבניו. ע"כ.

וצריך להבין:

(א) ידוע שפרק זה נקרא "קנין תורה" מפני שרובם ככולם של המשניות בפרק זה מדברים במעלת התורה, ולכן לומדים פרק זה קודם שבועות.

ולפי זה צריך להבין שליכותו של משנה זו בפרק זה.

שהרי המשנה אינה מדברת כלל במעלתו וענינו של תורה (*).

(ב) כשהמשנה מביאה הפסוק: "עטרת תפארת שיבה", מהו נוגע כאן סיום הפסוק: "בדרך צדקה תמצא".

שהפירוש הפשוט הוא כמו שפירש רש"י במשלי (טז, לא)

*****

(* ראה בס' ביאורים לפרקי אבות מל"ק אדמו"ר שליט"א דזה קשור עם רשב"י שהי' תורתו אומנתו דמ"מ חשוב ענין הנול כשיוצא להשפיע לעולם עילי"ש, ולפלי"ז ה"ז קשור עם תורה.

המערכת

על פסוק זה, וז"ל: ע"י הצדקה מאריכין ימיהם, עכ"ל.

אבל כמו שהמשנה לא הביאה איך זכו הצדיקים למעלות האחרות השנויים כאן, כמו כן לא ה" לה להביא איך זכו למעלת השיבה.

ג) המשנה מביאה הראי' למעלת "הכבוד" מן הפסוק: "וחפרה הלבנה ובושה החמה כי מלך ה' צבאות בהר ציון ובירושלים, ונגד זקניו כבוד.

ולכאורה "הראי' הוא ממה שכתוב: "ונגד זקניו כבוד",

ומה נוגע כל האריכות של תחילת הכתוב כאן.

*

לו. ד) המשנה מסיים: אלו **שבע** מדות שמנו וכו'.

ועילין במשניות מבוארות, וז"ל:

המשנה מונה אמנם **שמונה** מידות, אבל יש מפרשים, כי "הנוי" אינו אחד משבע המידות, אלא הוא שם כולל לכל שבע המידות שמנה אחריו שהם הפרטים הנכנסים בגדר הכלל עכ"ל, עילין שם שמביא זה בשם סידור "עבודת ישראל" בשם רון"ה.

ולכאורה תירוץ זה דחוק מאוד.

הרב וו. ראזענבלום

- תושב השכונה -

לז. פרקי אבות פ"ו מ"י "חמשה קנינים קנה הקב"ה בעולמו ואלו הן תורה קנין אחד ושמים וארץ קנין אחד, אברהם קנין אחד, ישראל קנין אחד, ביהמ"ק קנין אחד" ואח"כ מביאה המשנה פסוקים לכל קנין וקנין.

"תורה דכתיב ה' קנני ראשית דרכו וכו' שמים וארץ

דכתיב השמים כסאי וכו' מלאה הארץ קנינך, אברהם דכתיב ברוך אברהם לקל עליון קונה שמים וארץ, ישראל דכתיב עם זו קנית ואומר לקדושים אשר בארץ המה וכו' ביהמ"ק דכתיב מקדש ה' כוננו ידיך ואומר הר זה קנתה ימינו".

והקשה על משנה זו אדמו"ר האמצעי (בסה"מ במדבר ב' חג השבועות עמ' תתנ"א ואילך) כמה וכמה שאלות.

למה דוקא ה' קנינכים? ואיך שייך קנין למעלה? (*) ולמה דוקא ה' דברים הללו צריכין קנין? וכן צריך להבין הפסוקים שמביא לכל קנין וקנין? שלכאורה מהפסוק השמים כסאי אין ראי' לקנין ומדוע לא מביא מפסוק קונה שמים וארץ? (*). ולגבי בהמ"ק מזה שכתוב מקדש ה' כוננו ידיך אין ראי' לקנין והי' צריך למר תחילה הר זה קנתה ימינו ומדוע אומר את פסוק הזה א"כ? (*).

וכן מדוע מזכיר דוקא בסדר הזה?

ותי' זאת שם עפ"י פנימיות הענינים אך עדיין צריך בלאור עפ"י פשטות הדברים.

הת' אליעזר צבי ווייספיש
- תות"ל 770 -

*****

(*) ראה בזה בס' בלאורים לפרקי אבות מכ"ק אדמו"ר שליט"א.

המערכת

ר מ ב ם

לח. כותב הרמב"ם בהלכות בכורות פ"א ה"ג וז"ל: היה האב לפדות או בנו לפדות יפדה עצמו תחלה ואח"כ בנו ואם אין לו לא כדי פדיון אחד יפדה עצמו עכ"ל.

ולכאורה קשה טובה שהרי אם כשיש לו כדי לפדות כולם (האב ובנו) מצוה לפדות עצמו תחלה כש"כ כשאין לו אלא בשביל פדיון אחד דחייב לפדות עצמו ומדוע המרב"ם כפל ע"ד הדין בהלכות ת"ת פ"א ה"ג עינין שם?

והנראה בזה ע"פ מקור דברי הרמב"ם דהכס"מ מצלין וכן מצלין הרדב"ז מקידושין כ"ט ע"א וע"ב וז"ל הגמ' שם:

תנו רבנן הוא לפדות הוא ובנו לפדות האב קודם לבנו ר"ל אומר בנו קודמו זה מצוה על אביו וזה מצוה בנו עליה אמר רבי ירמיה הכל מודים כל היכא דליכא אלא חמש סלעים האב קדם לבנו מאי טעמא? מצוה דגופיה עדיפא וכו' [חמש סלעים הוא הפדיון דנותנים לכהן לפדיון הבן ועינין מנחות ל"ז ע"א].

ולכאורה צ"ע ואם סובר ר"י דצריך לפדות בנו תחלה מטעם הנזכר ה"ה נמי דצריך לפדות את בנו?

אלא עכ"ל דהטעם המחייב לפדות את אביו תחלה אחריו. אותו טעם המחייב לפדות את עצמו כדליכא אלא ה' סלעים ודו"ק.

ועפ"ז מובן דברי הרמב"ם כשכתב ואם אין לו אלא כפי פדיון אחד יפדה עצמו עכ"ל כיון דזה אינו מטעם שכתב לעיל ועדיין צ"ע ואכ"מ.

הרב אליהו בוקובה

- כולל אברכים -

שע"י מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א

ש ו נ ו ת

לט. בהיות שבש"ק זו מלאו שלושים ואחד שנה מאז שזכינו
 וכ"ק אדמו"ר שליט"א לימד הניגון "אסדר לסעודתא" -
 מצאתי לנכון לפרסם בזה:

- (1) רשימת הניגונים שלימד.
- (2) רשימת הניגונים שנתבארו בשיחות.

ולהעיר: ניגונים אחדים דובר אודותם בכו"כ שיחות
 וכאן בא ציון מ"מ אחד.

הרב יוסף יצחק הלוי שגלוב
 - תושב השכונה -

* * *

רשימת הניגונים
 שנלמדו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א

(רשימה קצרה)

- צמאה לך נפשי.....קדושים, מבה"ח אייר תשל"ד
- נלע זשוריצי חלאפצלי.....קדושים, מבה"ח אייר תשל"ד
- והיא שעמדה.....אחש"פ תשט"ו
- דרכך אלוקינו.....ליל שמח"ת (לפנות בוקר) תשט"ז
- אסדר לסעודתא.....חוי"ב ל"ד תמוז תשט"ז
- כי אנו עמד.....ליל שמח"ת (לפנות בוקר) תשל"ז
- צמאה לך נפשי - אך טי דורי מארקא.....ליל שמח"ת (לפנות בוקר) תשכ"א
- שאמיל.....ליל שמח"ת (לפנות בוקר) תשל"ט
- רחמנא דעני.....ליל שמח"ת (לפנות בוקר) תשי"ב
- אתה בחרתנו.....ליל שמח"ת (לפנות בוקר) תשכ"א
- אנעים זמירות.....ליל שמח"ת (לפנות בוקר) תשכ"ב
- סטאוו יא פלוטו.....ליל שמח"ת (לפנות בוקר) תשכ"ג
- כי אנו עמד.....ליל שמח"ת (לפנות בוקר) תשכ"ד
- הוא אלוקינו כו'.....ליל שמח"ת (לפנות בוקר) תשכ"ד

*

רשימת הנלגונים
שנתבארו בשיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א

ניע זשוריצקי חלאפצלי..... וליצא תשל"א
שמחת בית השואבה תשל"ז
אני מאמין ..... יום ב' דחה"ש תשל"ג
כאטש מי חודלי..... בראשית (ב) תשל"ד
עסן עסט זיך..... אחש"פ תשל"ד
קול דודי דופק..... ליל שמח"ת תשח"י
במשנינו אל יהי רזון..... ליל שמח"ת תשכ"ב
אין אדיר..... יום ב' דחה"ש תשכ"ד
ניעט ניעט ניקאוא..... ל"ב תמוז תשכ"ה
ופרצת ..... אחש"פ תשכ"ח
ושמחת בחגיך..... אחו"ק תשכ"ח
סלושבא יעווריסקאיא..... יו"ד שבט, מוצש"ק פ' בא תשל"ג
מארש נפוליאון ..... בראשית (ב) תשל"ד

* * *

*****

מ. בקובץ הערות וביאורים (אהלי תורה) גליון שצז סעי' ל"ה, העיר הרב יהושע מונדשיין בנוגע לכמה טעותים הנמצאים בתרגום האנגלי של התניא, מהדורת הדו-לשוני לונדון תש"מ.

והערותו האחרונה היא: "דף קמג, ב: המתרגם קרא "מביאה אחת" (עם צירי תחת המ"ם, ובבלי"ת שאינה דגושה), בה בשעה שהקריאה הנכונה היא "מביאה אחת" (עם חיריק תחת המ' ועם בלי"ת דגושה), (ובמ"א הוכחתי מלקו"ש ח"י"ב עמ' 178 שצ"ל "מביאה". ובכת"י ישן איתא: "ואם תלד אשה בכל יום כתרנגולת אעפ"כ דין טומאה לא משתנה ח"י"ו" ומוכח כנ"ל למענין)".

ויש להעיר על מה שכתב:

(1) אישתמיט מיני' שכבר העיר כן כ"ק אדמו"ר שליט"א.

בספר שיעורים בס' התניא (קה"ת, תשמ"ו) סוף עמוד 1675, בהמשך למה שביארו שהפירוש של "מביאה אחת" היינו ע"י ביאה א', כתבו: "אויף דעם וואס אנדערע האבן געוואלט לערנען אז דאס מילינט "מביאה אחת", אז זי ברלינגט איין קרבן - האט דער רבי שליט"א געשריבן: "?! עתה ראיתי שגם המעתיק לאנג' (לאנגלית) פל' כן! ומה זה שייך לנדו"ד? (ובפרט שזה דין גם עתה). ולדעתי הפל' "מן (ע"י) ביאה אחת" (ובזה גם מתורצת קושית החדא"ג)".

(2) אישתמיט מיני' שבקובץ הערות וביאורים יתרו תשד"מ (שנתלים לפני הדפסת ספר הנ"ל) גליון רי"ט סעי' כ"ד, כתבתי באריכות אודות טעות זה (וראה בסמוך).

(3) אישתמיט מיני' שבקובץ הערות התמימים דאשען פארקווי גליון נ"א דן הרב מ.ל. בענין זה, ונשאר בצ"ע אם הפירוש בתרגום האנגלי - הבאת קרבן - הוא נכון, או פירושו הנכון הוא - ע"י ביאה.

ובקובץ הנ"ל גליון נ"ב (במדבר תשד"מ) בתחילתו, הרביתי להקשות (י' קושיות) על דברי הרב מ.ל., והוכחתי שא"א להסתפק כלל בדבר, כי יש רק פירוש אחד בדבר, היינו - ע"י ביאה.

(4) מה שכתב: "ובמ"א הוכחתי . . . שצ"ל "מביאה". כנראה יש כאן טה"ד, דהכל מודים שהלשון הוא "מביאה", רק הנפק"מ הוא איך צ"ל הנקודות תחת תיבת "מביאה".

(5) מה שכתב: "ובכת"י ישן איתא: ואם תלד אשה בכל יום כתרנגולת אעפ"כ דין טומאה לא משתנה ח"ו" - ומוכח כנ"ל למעילין".

הנה נעלם ממני איך מוכח כנ"ל. הלא בכת"י ישן השמיטו לגמרי תיבות "מביאה אחת", ובמקום זה כתבו כתרנגולת" (עם עוד איזה שינויים מכפלי שהוא בהנדפס).

ואפשר הדבר שכותב הכת"י ישן הי' מוקשה לו ביאור תיבות "מביאה אחת" ולכן השמיטם. ולהעיר ג"כ מהשינוי בכת"י ישן "דין טומאה לא משתנה", ממה שהוא בנדפס "דין איסור טומאתה לא ישתנה".

ואם נכון השערה זו, מובן שבכלל אין להביא ראי' מכת"י הנ"ל, כי כנראה כותבו לא הי' דיקן ובר סמכא.

(6) פלא שהביא מרחוק לחמו, "להוכיח" מכת"י ישן שאין מצוי כלל, ולא הביא ראי' לדבריו מלשון רבנו הזקן גופא כפי שהם בכל תנאי שבדפוס (וכפי שהוכחתי בקובץ הערות וביאורים הנ"ל). והלינו:

(א) אם הכוונה הוא להבאת קרבן, אז הי' צ"ל הלשון "מביאה אחד", דקרבן הוא לשון זכר, ולא (כפי שהוא בנדפס) "מביאה אחת".

ועיין ברמב"ם הל' מחוסרי כפרה פ"א ה"ח (שאליו ציין מתרגם תירגום האנגלי) שכתב: "אחת היולדת ואחת המפלת ולד אחד או ולדות הרבה הרי זו מביאה קרבן אחד לכולן...".

(ב) אם הכוונה הוא להבאת קרבן, אזי תיבות "מביאה אחת" מיותרת, דמאי נפק"מ אם מביאה קרבן אחד או יותר מזה. הלא אין כוונת האגרת ללמוד אותנו דיני יולדות. ואין הכוונה כאן לומר שיש חיוב הבאת קרבנות לעת"ל.

אמנם אם פירושו הוא "ע"י ביהא", אזי מובן דהוכרח רבנו הזקן לכתוב "מביאה אחת", משום דבפשטות מאמחז"ל הנ"ל הוא סתירה למה שרוצה אדה"ז לומר שלימות המשיח לא יתבטלו דיני טומאה וטהרה.

דאם לומדים כפרש"י (שבת ל, ב) שהלידה הוא משום "שמשמשת בכל יום" הרי אדרבא מגמ' זה ראי' שדיני טומאה יתבטלו לימות המשיח, דא"כ איך אפשר להיות "שמשמשת בכל יום", הרי נפסק ההלכה "כל יולדת טמאה כנדה ואע"פ שלא ראתה דם" (רמב"ם הל' איסורי ביאה ריש פ"י). ועד"ז הוא בשו"ע יור"ד ריש סי' קצ"ד. ועיין בביאור הגר"א שם סק"א על לשון המחבר "(יולדת) אפילו לא ראתה דם טמאה כנדה", שכתב "וימפורש בכתוב".

וכדי שלא להקשות קושיא זו, הוצרך אדה"ז להוסיף תיבות "מביאה אחת", היינו שהוא ע"י בלאה אחת בזמן המותר.

וראה בסמוך מלקו"ש הנ"ל ומס' שיעורים בס' התניא.

(7) אישתמיט מילני' שבמהדורת הדו-לשוני טורונטו תשמ"ה, נתתקן טעות זה, וצלינו שם ללקו"ש ח"ב הנ"ל. (אפשר שנתתקן בעוד מהדורות ואינם תח"י).

(8) מה שהעיר הרב הנ"ל בנוגע לעוד טעות בתרגום האנגלי הנ"ל - "דף קמב, ב: בפנים תקנו "חסירי מדע" (ולא "חסירי מדע"), אבל המתרגם תרגם לפי הנוסח המשובש "חסירי מדע" והוא שליבוש".

הנה גם טעות זו נתתקן במהדורת טורונטו.

(9) מה שהעיר בנוגע לטעותים בגוף התניא: "דף כה, ב (בסופו): במקום שנאמר "כי עוה"ז", שיבשו בידים ושינו ל"כו" עוה"ז".... דף קנא, א התיבות "אולל צ"ל לבד] שנמחקו במהדורת תרס"ט, לא נמחקו בהוצאה זו (אבל לא תורגמו)".

הנה במהדורת טורונטו הוא נכון.

(10) מה שסלים הרב הנ"ל לעורך מתרגמי התניא לאנגלית בזהירות כפולה ומכופלת הנצרך וכו', ובפרט שהמתרגמים ללשונות אחרות משתמשים עם תרגום האנגלי.

יש לעורך ג"כ שכדאי להשתמש דוקא במהדורות הכי אחרונות.

הרב שמואל פסח באגאמילסקי
- מחבר קובצי שאלות פירושים וביאורים -
מילפלווארד, נוא דזורזי.

מא. הערות על סה"מ הקצרים (המשך מגליון כ"ח סיון

ש.ז.):

ע' קעו נדפס סד"ה ונקבצו בני יהודה. והוא מש"פ במדבר תקס"ה נדפס בסה"מ תקס"ה ח"ב ע' תקפח.

בע' רמט נדפס ד"ה הללו את ה' מן השמים. להעיר שמאמר זה נדפס בשינויים באתהלך לאזניא ע' לא ומתחיל שם: כל הנחלים הולכים אל הים.

[שם נדפס ד"ה הללו את ה' מן השמים וגו' כל הוא צוה ונבראו. נדפס ג"כ בסה"מ כתובים (א) ע' קפב].

שם ע' רנח נדפס ד"ה וחכם באחור לשבחנה. וראה הוספות לסה"מ אתהלך לאזניא ע' שכה שהוא מש"פ בלק תקנ"ח.

[שם ע' רעא נדפס ד"ה שיר השירים. נדפס ג"כ בסה"מ כתובים (ב) ע' ב.]

שם ע' רעט נדפס ד"ה על משכבי בלילות. נוסחאות נוספות נדפסו בסה"מ כתובים (ב) ע' קכא. קכז, קכד].

שם ע' רפא נדפס ד"ה אני ישינה (הב'). והוא משנת תקס"ב, ונדפס בסה"מ תקס"ב ח"ב ע' שנא מגוכל"ק אדמו"ר האמצעי.

שם ע' רפג נדפס ד"ה וזהו פשטתל את כתנתל. ובשוה"ג שם: "נעתק מכתל"ק אדמו"ר האמצעי. . התחלת המאמר חסר בכתל"ק". ל"ל שזהו (קטע מ) נוסח אחר מד"ה והל' לכם לציצית (לקו"ת שלח מג, ג)

שם ע' רפח נדפס ד"ה כל המעשה אשר עשה האלקים. נדפס ג"כ בסה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרפ"ז.

הת' יוסף יצחק קעלער

לזכות
החתן הרב יצחק זאב שיחי'
והכלה ברכה שתחי'
סאפאטשקינסקי
לרגל נישואיהם בשעטמו"צ
י' תמוז תשמ"ז

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' משה חיים וזוגתו מרת שרה לאה שיחיו סאפאטשקינסקי
הרה"ת ר' יהודה לייב וזוגתו מרת אסתר שיחיו פוזנר

זקניהם

מרת מרים חי' שתחי' יגיד
הרה"ת הרה"ח ר' שלום וזוגתו מרת חי' שיחיו פוזנר
מרת גנענדל שתחי' פריימארק